

FIȘA DISCIPLINEI

ANUL UNIVERSITAR 2020-2021

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie Ortodoxă Artă Sacră

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	ISTORIA BISERICICEASCĂ UNIVERSALĂ (1)			2.2. Cod disciplină	OLR4441		
2.3. Titularul activității de curs	Pr. conf. univ. dr. habil. Gabriel-Viorel Gârdan						
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. Drd. Ionuț Hens						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp de studiu individual:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					8
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					1
3.7 Total ore studiu individual	33				
3.8 Total ore pe semestru	75				
3.9 Numărul de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
4.2 de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența minim 70%, cu materialele didactice specifice indicate de profesor. Prezența obligatorie la testul din timpul semestrului. Telefoanele mobile se țin închise pe toată durata cursului.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Pentru predarea cu întârziere a portofoliului de seminar, acesta va fi depunctat cu 0.5 pct./zi de întârziere. Plagiarea lucrării de seminar și a temelor din portofoliu atrage după sine respingerea lucrării și nepromovarea examenului.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la apariția și răspândirea creștinismului. Să identifice principalele etape din istoria Bisericii creștine în primele trei secole. Să demonstreze capacitatea încadrării cronologice a evenimentelor istorice și a personalităților definatorii pentru această perioadă. Să demonstreze capacitatea de a integra în discursul propriu cunoștințele dobândite. Să dezvolte deprinderi de lectură și de interpretare a surselor istorice în scopul reconstituirii veridice a trecutului. Să demonstreze competențe reale de actualizare a semnificației evenimentelor istorice în vederea transmiterii ei în mediile contemporane.
Competențe transversale	Să demonstreze capacitatea de conexare a cunoștințelor dobândite în cadrul cursului cu ansamblul disciplinelor studiate, precum și cu activitatea profesională pe care urmează să o desfășoare. Să demonstreze capacitatea de conexare a informațiilor de istorie bisericească pentru realizarea dialogului interreligios.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Să introducă studentul în sfera cunoașterii istoriei răspândirii creștinismului în Răsărit, în primele trei secole ale erei creștine, precum și în cea a cunoașterii etapelor de dezvoltarea a instituției eclesiale în această perioadă.
7.2 Obiectivele specifice	Să familiarizeze studentul cu probleme de metodologie a cercetării istorice în scopul reconstituirii veridice a trecutului.

	<p>Să explice și să faciliteze înțelegerea fenomenelor istorice care au avut influențe, atât sub aspect religios cât și social, asupra răspândirii creștinismului în Răsărit în perioada abordată.</p> <p>Să formeze conștiința istorică și să dezvolte capacități de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios.</p>
--	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Cunoaștere și autocunoaștere sau despre necesitatea studierii Istoriei Bisericești	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Starea lumii iudaice și greco-romane la apariția creștinismului: păgânism, iudaism, partide iudaice, curente filozofice, viața socială și morală.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Istoricitatea Mântuitorului Iisus Hristos. Întemeierea Bisericii. Activitatea misionară a Sfinților Apostoli: Iisus Hristos, mărturii, Cincizecime, comunitatea primară din Ierusalim, apostol, propovăduire, misiune, aria de acțiune, sinodul de la Ierusalim.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Activitatea misionară a Sfântului Apostol Pavel: convertirea, călătoriile misionare, primirea păgânilor la creștinism, captivitatea la Roma.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Organizarea Bisericii primare și viața creștină: comunitate, credincioși, ierarhie, harismatici, sistemul mitropolitan, cultul, Sfintele Taine, viața în comun.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Biserica în timpul persecuțiilor: persecuție, martiriu, apostazie, cauze, legislație, procedură, pedepse, consecințe.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 prelegeri
Perspective patristice asupra martiriului	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Începuturile învățământului creștin. Școlile catehetice.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Ereziile în Biserica primară. Controverse și schisme: erezii iudaizante, gnosticismul, maniheismul, erezii antitrinitare, data paștilor, botezul ereticilor.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Monahismul, cultul și viața creștină până la Constantin cel Mare: originile monahismului, organizarea vieții monahale, primele sărbători, evoluția vieții creștine.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
Răspândirea creștinismului în Răsărit și în Apus: mediul misiunii, întinderea geografică, metodele misionare, școli catehetice.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere

BIBLIOGRAFIE

Bibliografia obligatorie:

- Viorel Ioniță (coordonator), *Istoria Bisericească Universală* (vol. I), Editura Basilica, București, 2019.
- Justo L. Gonzales, *Ghid pentru studiul Istoriei Bisericești*, traducere de Cezar Login și Gabriel-Viorel Gârdan, ediție, studiu introductiv și bibliografie de Gabriel-Viorel Gârdan, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2010.
- Ioan Rămureanu, Milan Șesan, Teodor Bodogae, *Istoria Bisericească Universală*, vol. I (1-1054), Ediția a II-a, EIBMBOR, București, 1975.
- Ioan Rămureanu, *Istorie Bisericească Universală*, ediția a II-a, EIBMBOR, București, 2004.
- Eusebiu de Cezareea, *Istoria Bisericească; Martirii din Palestina*, trad. Pr. Prof. Teodor Bodogae, PSB 13, EIBMBOR, București, 1987.
- Vasile Muntean, *Istoria creștină generală*, vol. I, EIBMBOR, București, 2008.
- Nicolae Chifăr, *Istoria creștinismului*, vol. I, Editura Trinitas, Iași, 1999.
- Nicolae Chifăr, *Istoria creștinismului*, vol. I, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2007
- Emil Dumea, *Teme de istorie a Bisericii*, Editura Sapienția, Iași, 2002
- Ludwig Hertling S.J., *Istoria Bisericii*, trad. de Emil Dumea, Editura Ars Longa, 2001
- Originile creștinismului*, introducere de Pierre Geoltrain, traducere de Gabriela Ciubuc, Editura Polirom, Iași, 2002
- Jean Comby, *Să citim istoria Bisericii*, trad. Mihaela Voicu, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, vol. I, 1999
- Earle E. Cairns, *Creștinismul de-a lungul secolelor. O istorie a Bisericii creștine*, ediție revizuită, trad. Doris Laurențiu și John F. Tipei, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2007

Bibliografie opțională:

- Eusebiu Popovici, *Istoria bisericească universală și statistica bisericească*, traducere de Atanasie Mironescu, ed. a II-a, vol. I – IV, București, 1925
- Scrierile Părinților Apostolici*, traducere, note și indici de pr. dr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1995
- Alexander Schmemmann, *The Historical Road of Eastern Orthodoxy*, Holt, Rinehart and Winston, New York, Chicago, San Francisco, 1963
- Adolf Harnack, *About the Mission and Expansion of Christianity in the First Three Century*, accesibilă în format electronic la adresa www.ccel.org/ccel/harnack/mission.html
- Everett Ferguson, *Backgrounds of Early Christianity*, third edition, Grand Rapids, 2003
- Everett Ferguson, *Church History*, vol. 1: *From Christ to Pre-Reformation*, Zondervan, Grand Rapids, 2005

Francesco Paolo Rizzo, *Biserica în primele secole, linii istorice*, traducere de Antonel-Aurel Ilieș, Editura Serafica, Roman, 2002

George Remete, *Contribuții la studiul Istoriei Bisericești Universale*, vol. I, Editura Reîntregirea, Alba-Iulia, 2001

Joseph Ratzinger, Pope Benedict XVI, *Jesus of Nazaret*, Doubleday, New-York, 2007

Pope Benedict XVI, *The Apostles*, Our Sunday Visitor Publishing Division, Huntington, Indiana, 2007

Pope Benedict XVI, *Jesus, the Apostles and the Early Church*, Ignatius Press, San Francisco, 2007

Pope Benedict XVI, *Saint Paul*, Ignatius Press, San Francisco, 2009

Nelu Zugravu, Ovidiu Albert, *Scripta contra Christianos în secolele I-II*, Editura Presa Bună, Iași, 2003

Remus Mihai Feraru, Constantin Jinga, *Merele de aur, antologie de documente scrise din epoca Noului Testament*, Editura Marineasa, Timișoara, 2001

Marcel Simon, *Primii creștini*, traducere de Octavian Chețan, Editura Polimark, București, 1993

Gheorghe G. Stănescu, *Studii de Istorie Bisericească Universală și Patristică*, ediție, studiu introductiv, bibliografie suplimentară, indice de nume și locuri de pr. conf. dr. Ioan-Vasile Leb, Editura Arhidiecezania, Cluj-Napoca, 1998

Hans Kung, *Iudaismul, situația religioasă a timpului*, traducere de Edmond Nawrotzky-Torok, Editura Hasefer, București, 2005

Ioan I. Ică jr. *Canonul Ortodoxiei*, vol. 1 *Canonul apostolic al primelor secole*, Editura Deisis/Stavropoleos, Sibiu, 2008

Jonathan Hill, *Zondervan Handbook to the History of Christianity*, Grand Rapids, Mi., 2006

Dr. Tim Dowley (ed.), *Introduction to the History of Christianity*, Fortress Press, Minneapolis, 2002

Justo L. Gonzalez, *The Story of Christianity*, vol. 1 și 2, Harper San Francisco, 1984-1985

Ivor J. Davidson, *The Birth of the Church*, Baker Books, Grand Rapids, Mi, 2004

Harry R. Boer, *A Short History of the Early Church*, Grand Rapids, Mi, 1976

Adrian Gabor, *Studia Ecclesiastica*, Editura Bizantină, București, 2003

Mark A. Noll, *Momente cruciale în istoria Bisericii*, traducere Corneliu Simuț, Editura Logos, Cluj-Napoca, 2008

Jonathan Hill, *Ghid al istoriei creștinismului*, trad. Alexandru Nădăban, Editura Casa Cărții, Oradea, 2008

Henry Chadwick, *The Early Church*, revised edition, 1993

Henry Chadwick, *The Church in Ancient Society*, Oxford University Press, 2008

August Franzen, *Mică istorie a Bisericii*, trad. Marius Ivașcu, Editura Galaxia Gutenberg, 2009

Jean Danielou, *Biserica primară*, trad. George Scrima, Editura Herald, București, 2008.

Henry L. Mansel, *Ereziile gnostice din primele două veacuri*, trad. Laurian Kertesz, Editura Herald, București, 2008

Ioan Rămureanu, *Persecuția împăratului Iulian Apostatul împotriva creștinismului*, Editura Anastasis, 2009

Susan Ashbrook Harvey, David G. Hunter (editori) *The Oxford Handbook of Early Christian Studies*, Oxford University Press, 2008

Timoty Paul Jones, *Christian History Made Easy*, Rose Publishing, 2009

Bruce L. Shelley, *Church History in plain language*, third edition, Thomas Nelson, Nashville,

2008

Armand Puig, *Iisus. Un profil biografic*, Editura Meronia, București, 2006

Diarmaid MacCulloch, *Istoria Creștinismului*, Editura Polirom, 2011

Zenovie Pâclișanu, *Istoria creștinismului antic*, Galaxia Gutemberg, 2009

Giovanni Filoramo (coordonator), *Istoria religiilor*, vol. II, *Iudaismul și creștinismul*, Editura Polrom, 2008.

Warren H. Carroll, *A History of Christendom*, vol. I, *The Founding of Christendom*, Christendom Press, Front Royal, 1993

Roderic L. Mullen, *The Expansion of Christianity: a gazetteer of its first three centuries*, Brill, Leiden-Boston, 2004

Margaret M. Mitchel, Frances M. Young, *The Cambridge History of Christianity*, vol. 1, *Origins to Constantine*, Cambridge University Press, 2006

Magnus Zetterholm, *The formation of Christianity in Antioch: a social-scientific approach to the separation between Judaism and Christianity*, Routledge, London, 2003

Viorel Ioniță (coordonator), *Teologia ortodoxă în secolul al XX-lea și la începutul secolului al XXI-lea*, Editura Basilica, București, 2011

Daniel Benga, *Cred, mărturisesc și aștept viața veșnică. O istorie teologică a Simbolului Niceo-Constantinopolitan*, Editura Basilica, 2013

Mihai Valentin Vladimirescu, *Viața de zi cu zi în vremea lui Iisus*, Editura Polirom, Iași, 2013

Dale T. Irvin, Scott W. Sunquist, *History of the World Christian Movement*, vol. 1, Orbis Books, New York, 2017

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
Cum se scrie un text științific. Noțiuni metodologice	Expunere	1 seminar
Despre persecuții - generalități	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Tertulian - Apologeticul	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Tertulian - Prescripția contra ereticilor	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Minucius Felix - Dialogul Octavius	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Ciprian - Către Donatus	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Iustin Martirul și filosoful - Apologia I în favoarea creștinilor	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Iustin Martirul și filosoful - Apologia a II-a în favoarea creștinilor	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Atenagora Atenianul - Solie în favoarea creștinilor	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Critica și apărarea învățăturii creștine	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Critica și apărarea comportamentului creștinilor	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Lactanțiu și adversarii lui Dumnezeu	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Despre moartea persecutorilor	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar

Concluzii: O privire de ansamblu asupra persecuțiilor	dezbateri sau discuție colectivă	1 seminar
Bibliografie Ilie Rad, <i>Cum se scrie un text științific</i> , Editura Polirom, 2008 Umberto Eco, <i>Cum se face o teză de licență. Disciplinele umaniste</i> , tradusă de George Popescu, Editura Pontica, 2000 Daniel Benga, <i>Metodologia cercetării științifice în teologia istorică</i> , Editura Sofia, 2005 <i>Apologeți de limba greacă</i> , traducere, note și indici de pr. prof. T. Bodogae, pr. prof. Olimpiu Căciulă, pr. prof. D. Fecioru, PSB 2, EIBMBOR, București, 1980 <i>Apologeți de limbă latină</i> , traducere de prof. Nicolae Chițescu, Eliodor Constantinescu, Paul Papadopol și prof. David Popescu, introducere, note și indici de prof. Nicolae Chițescu, PSB 3, EIBMBOR, București, 1981. <i>Actele martirice</i> , studiu introductiv, traducere și comentarii de pr. prof. Ioan Rămureanu, PSB 11, EIBMBOR, București, 1982. Tertulian, <i>Tratate dogmatice și apologetice</i> , Editura Polirom, Iași, 2007 Lactanțiu, <i>Despre moartea persecutorilor</i> , tradusă de Cristian Bejan, Editura Polirom, Iași, 2011 Nicolae Corneanu, <i>Origen și Celsus, confruntarea creștinismului cu păgânismul</i> , Editura Anastasia, București, 1999		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> Capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la răspândirea creștinismului. Identificarea principalelor etape din istoria Bisericii creștine în primele trei secole și încadrarea cronologică a evenimentelor și persoanelor. 	EVALUARE ÎNȚĂLĂ octombrie 2020 TEST 10 DECEMBRIE 2020 EXAMEN condiționat de: prezența la TEST predarea portofoliului de seminar.	/ 25% 50%

	<ul style="list-style-type: none"> • Demonstrarea competențelor reale de înțelegere a semnificației evenimentelor istorice 	21 IANUARIE 2021, ora 11.00 25 IANUARIE 2021, ora 16.00 RESTANȚE 12 FEBRUARIE 2021, ora 16.00	
10.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea și însușirea problematicei tratate la curs și seminar. • Capacitatea de a integra într-un discurs interpretativ propriu teme teologice și aspectele istorice discutate. • Respectarea standardelor pentru lucrările cu caracter științific, coerența în abordarea tematică, atingerea unui nivel al gândirii și al exprimării sintetice. 	Prezentarea unui portofoliu care va conține lucrare de seminar, fișe de lucru, etc. Portofoliul se predă în data de 14 IANUARIE 2021	25%
10.6 Standard minim de performanță			
Să demonstreze capacitatea înțelegerii mecanismelor care au dus la răspândirea creștinismului.			
Să cunoască etapele principale din istoria Bisericii creștine în primele trei secole.			

Data completării   Semnătura titularului de curs   Semnătura titularului de seminar

27 aprilie 2020

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

.....

.....